

Projektbeskrivning simidrottsanläggning

Uppdraget

2022-12-22

På uppdrag av Uppsala Kommun ska Uppsala arenor och fastigheter realisera byggnationen av en ny simsportanläggning.

Dokumentet sammanställer delar av det underlag som finns framtaget gällande simsportanläggningen samt svarar på frågor baserade på Uppsala arkitekturpolicy, Arkitektur Uppsala, som tar sin utgångspunkt i sju begrepp som tillsammans och var för sig definierar kvalitet i den byggda miljön:

- Sammanhang
- Skala
- Grönt
- Befintliga värden
- God livsmiljö
- Samverkan
- Tillgängligt

Förutsättningar

Inom området för simsportanläggningen finns flertalet ledningar kopplat till Vattenfall el samt fjärrvärme, ledningar som ger ett ramverk för placering av placeringen av nya byggnader inom området. Placeringen i närhet till Bärbyleden ger också riktlinjer för avstånd för att inte gör intrång på Trafikverkets mark.

Förutsättningar för en fungerande simsportanläggning innebär också utrymmen för logistik och utvändigt yta för att möjliggöra större evenemang.

Det finns flertalet parkeringsmöjligheter i området och en bra cykelled från centrala Uppsala. Inom 300-700 meter finns busshållplatser.

Platsen är belägen mellan ett handelsområde, större vägar, Gränby sportfält och ett större parkområde.

Sammanhang

Sammanhang

Hur ser sammanhanget och omgivningen ut?

På platsen finns idag ett batterilager bestående av gröna containrar och en BMX-bana med en start-ramp uppbyggd på containrar. Den är inramad av bullervallar mot Bärbyleden och Österleden och har en gc- passage som leder under Bärbyleden mot bostadsområdet Nyby.

Omgivningen präglas främst av stora och slutna byggnader för hotell, idrotts-, handels- och infra-strukturändamål.

Vilka kvaliteter finns och hur samspelar de med ett nytt projekt?

Fördelen med placeringen av detta projekt är att det redan är en någorlunda etablerad destination i staden. Det är en plats för idrott, handel och skola med närhet till omkringliggande parker.

Det finns bra befintliga stråk för gång och cykel liksom för biltrafiken. Även kollektivtrafiken finns med flera linjer i området. Men skulle behöva utvecklas då nya målpunkter tillkommer.

På sportfältet finns stora befintliga parkerings- ytor som kommer kunna samnyttjas med de tillkommande anläggningarna. Det är en etablerad plats för idrottsevenemang och med dessa tillskott kommer Gränby sportfält hålla högsta nationella nivå.

Vilka nya mervärden tillförs?

De olika komponenterna bidrar till utvecklingen av Gränby sportfält vilket i sig till att skapa ett centrum för elitidrott. Det är en del av en större helhet för idrotten i staden.

Skapar en mötesplats i staden. En samhällsviktig funktion genom att satsa på idrott och ungdomsverksamheter.

Simsportanläggningen blir ett nytt hem för simsporterna. Vattenvana och simkunnighet. Föreningsidrott och skolidrott.

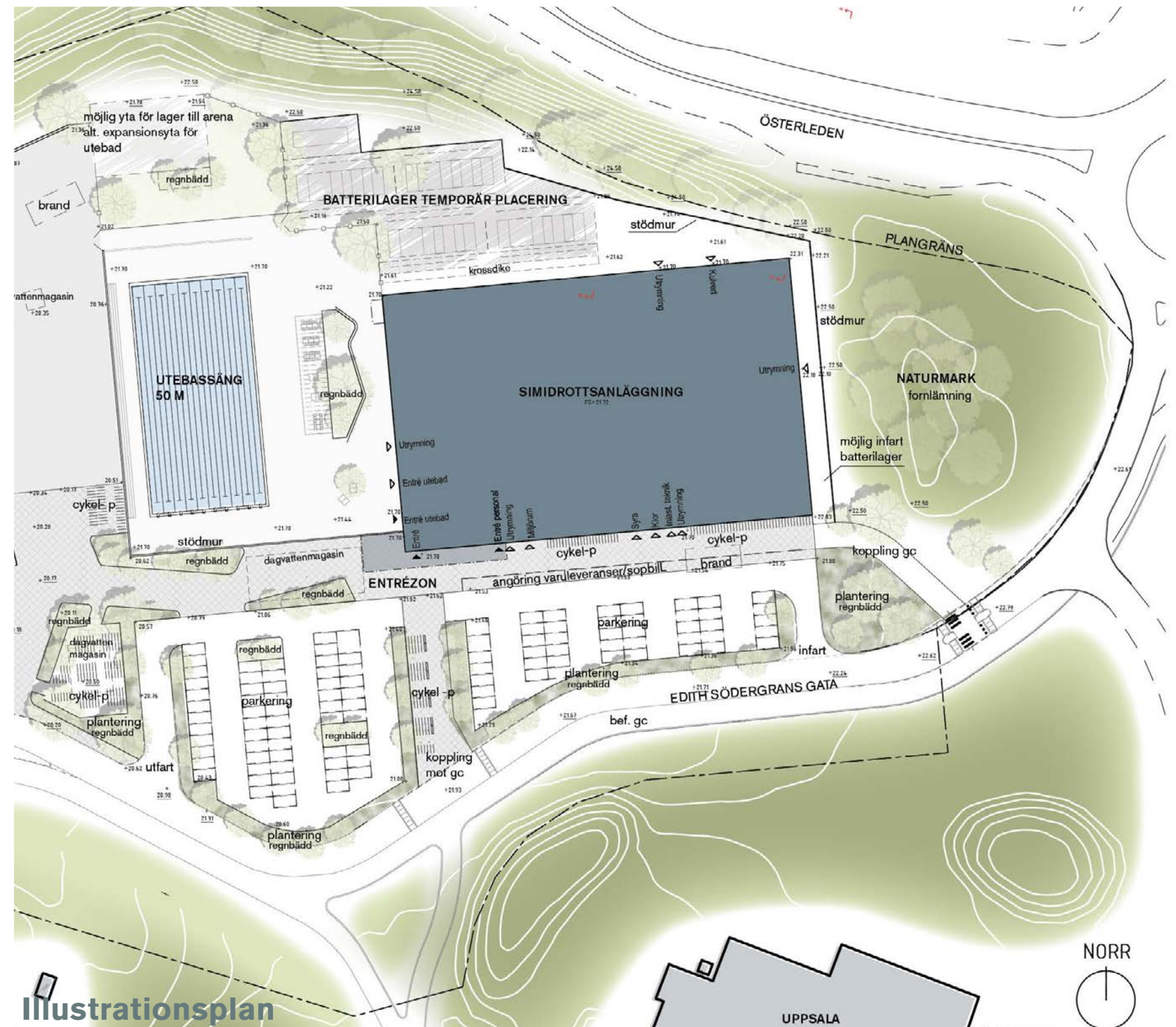
Platsen går från en outnyttjad yta utan folkliv till en plats som sjuder av liv och rörelse med bland annan idrott och skolidrott

Påverkas folkliv och flöden? Hur?

Folklivet påverkas i allra högsta grad men varierar mellan hög och låg intensitet. Platsen, både läge och skala, möjliggör stora ytor för event och etableringar.

Uppsala kommer kunna attrahera SM på 50m utomhus vilket är värdigt Sveriges fjärde största stad. Simsportanläggningen kommer ha 300.000 besökare per år och bidra med mer liv året runt till Sportfältet.

Strukturen har en tillbakadragen byggnadslinje i relation till gaturummet. En bullervall ligger i norr mot Bärbyleden och Österleden och styr gränsen för placeringen av byggnaderna.

Skala

Skala

Vilka skalförhållanden finns på plats?

Platsen är storskalig och inramad av bullervall. De skärmar av sportfältet från väg 55 som redan är en barriär mot norr.

Nuvarande hotellet sticker upp i sammanhanget och är också den byggnad som upplevs på håll. Den har 8 våningar och en fläktrumsvåning. Övriga byggnader är stora men inte jättehöga. Se foton under sammanhang för befintlig bebyggelse.

Hur fungerar den föreslagna skalan i sammanhanget?

På grund av de utrymme för logistik samt de funktioner som krävs för att en simsportanläggning skall fungera skapas stora öppna ytor.

Även byggnaderna blir till viss del slutna och med stora fasader för att få en funktionsmässig yta invändig. Entrésituationer bryter skalan på fasaden och möblerade ytor samt träd och planteringar kan ta ner skalan mellan byggnaderna.

Byggnaderna kan delvis ses från närliggande vägar och kan utgöra en plats för staden att annonsera sig på ett bra sätt.

Hur hanteras helhet och detaljer? Vilka värden tillförs?

Helheten och detaljerna på byggnaden presenteras senare i dokumentet.

Hur hanteras balansen mellan täthet och ljus?

De publika vistelsezonerna både inomhus och utomhus har gott om ljus. På samma sätt är byggnader programmerade för att ha dagsljus där behov finns.

Hur är förhållandet mellan hushöjd och gårdsstorlek?

Förhållandet mellan hushöjd och gårdsstorlek hör ihop, inga smala passager finns i strukturen. Torg, förgårdsmark och parkeringar (samt gatan) verkar som en förlängd gård innan annan bebyggelse möter området.

UTK-hallen
IFU Arena
Batterilager

Gränby köpstad på andra sidan Österleden
Willys
Arenahotellet
Recover-hallen

Befintliga värden, Grönt & Tillgängligt

Befintliga värden

Vilka befintliga kvaliteter kan behållas?

En befintlig fornlämning planeras att behållas i planområdets östra del. Den är belägen på en kulle inom naturområdet öster om simsportanläggningen, med flera träd som kan behållas.

Hur kan de utvecklas?

Naturområdet behöver ses över och behöver ev röjas. Delar av marken återställs och med fördel kan information om fornlämningen placeras ut för att skapa en medvetenhet. Fornlämningsområde kan ingå i en eventuell del av utomhusbadet.

Trädinventering gjorts?

Ingen inventering har gjorts i nuläget. Bef träd planeras att bevaras om möjligt.

Vilka delar av befintlig miljö kan berika helheten?

Den uppväxta vegetationen på bullervallarna samt den på sina håll närliggande naturmiljön och park och den tidigare nämnda kullen med fornlämning.

Grönt

Vilka gröna värden tillförs?

Träd och planteringar tillförs kring byggnader och vid parkeringar för att skapa rumslighet, vistelsekvaliteter och ett bra mikroklimat, samt att möjliggöra rening av dagvatten.

Hur knyts det an till befintliga gångstråk?

Området knyter an väl till befintliga GC-stråk. Nya kopplingar stärker övergången över Edith Södergrans gata för att knyta an mot närliggande gång- och cykelstråk. Gång- och cykel kan också röra sig fritt över torgytorna vilket möjliggör en rörelse mellan byggnaderna sinsemellan samt mellan byggnader och omgivande miljö.

Hur säkerställs kvaliteten i de gröna vistelseytorna?

Planteringsytor med träd och marktäckande växtlighet anläggs som öppna växtbäddar. Större uppstammade träd i grupper skapar rumsbildande grönska och bidrar till en mänsklig skala. Planteringsytorna tar även hand om rening och fördröjning av dagvatten

Hur klarar de gröna miljöerna slitaget över tid?

Arter för träd och buskplanteringar anpassas för driftsnivå och ståndortens förutsättningar samt användning av miljön.

Tillgängligt

Hur bidrar arkitekturen till en tillgänglig, inkluderande miljö?

Byggnaden i sig är viktiga besöksmål står på en gemensam torgyta och är tillgängliga.

Det är möjligt att ta sig till platsen via gång och cykel (från närliggande stadsdelar), med kollektivtrafik och bil. Kollektivtrafiken bör förbättras för att vara närmare de nya målpunkterna och med det skapa en säkrare miljö för barn och unga.

Hur utformas de gemensamma platserna till trygga platser?

Platsen utformas med rum i rummet, mindre platsbildningar återfinns särskilt mellan hotellet och arenans entré. Verksamheter i simhallen skapar närvaro och social kontroll.

De publika områdena dockar an mot gata, verksamheter och cykelstråk och skapar en framtida mot staden. Byggnadslinjerna mellan simhall och arena skapar ett internt gångstråk med god sikt.

Hur skapas en levande, upplevelserik miljö?

Till vardags drar simsportanläggningen besökare på daglig basis. Vid evenemang kan komplementytorna på de öppna torgytorna användas för att verksamheten kan expandera med uppsamling av besökare, evenemangstält eller liknande aktiviteter.

Vilka faktorer bidrar till att skapa hållbara miljöer ur alla aspekter?

Projektet skapar mötesplatsen för evenemang och destinationer till vardags. Grönskan bidrar till både trivsel, goda vistelsekvaliteter samt rening och hantering av dagvatten.

Cykelväg längs med Edith Södergrans gata, simsportanläggningen planeras direkt th i bild.

Utemiljö - referenser

Skugga från segel, skärmtak/ pergola och träd möjliggör ett behagligt klimat och solskydd för både besökare och idrottsutövare och bör finnas inom området.

Hårdgjorda ytor finns i direkt anslutning till 50 meters bassängen och vid ev expansion med fler bassänger skapas hårdgjorda kommunikationsytor mellan dessa.

Flera typer av ytor och sitttytor kan finnas inom området. Och utrymme för både permanenta och temporära sittplatser beroende på evenemang.

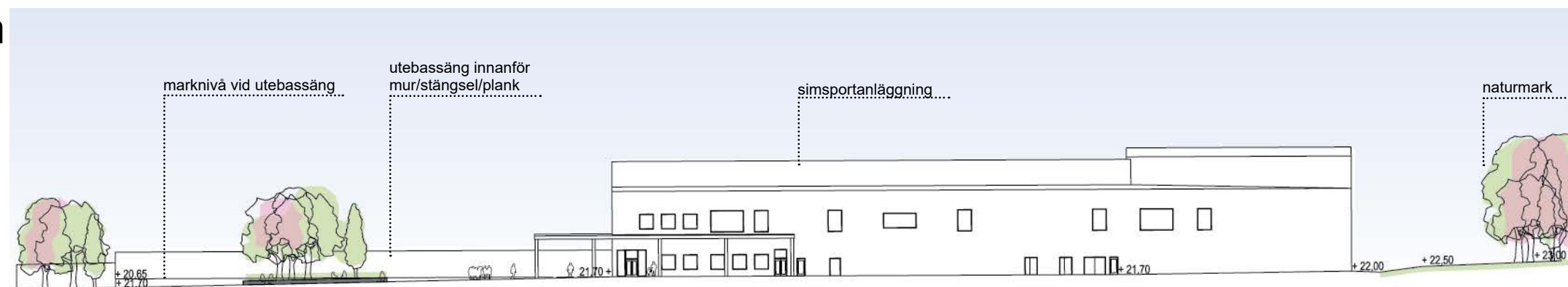
Fria moduler och lösa möbler som solstolar, stolar och bord kan placeras fritt inom området.

Läktare/sittplatser planeras i anslutning till bassängen och i både sol och skugga.

Läktare eller upphöjda sitt- och planteringsytor kan möta upp höjder och bidra till rumslighet.

Sektion

Samverkan & God livsmiljö

Samverkan

Kan tidiga workshops användas för att ta fram en gemensam målbild?

En dialog har pågått med många parter. Det kommunala bolaget arenor och fastigheter (Byggherren) har haft ett långt och nära samarbete med planavdelningen, trafik, mark och exploatering, idrott och fritid, fastighetsstaben, hotellägaren, flera idrottsföreningar. Workshops har genomförts.

Hur kan flera aktörer bidra med kunskap i projektet?

Byggherren har för avsikt att gå ut med mer information när upphandlingen av entreprenaden är genomförd. Hoppas då på än mer inspel från alla intressenter.

Vilka metoder för information och förankring av projektet används?

Byggherren har informerat grannfastighetsägare om sina planer. Sedan 1 dec är det dock svårt att informera om själva arenaprojektets framdrift då upphandlingssekretessen är stark.

God livsmiljö

Hur bidrar projektet till en god livsmiljö?

Projektet sätter Gränby sportfält än på kartan och höjer statusen på omkringliggande fastigheter och områden. Det blir en plats med mer liv, idrott och evenemang.

Hotell bidrar med arbetstillfällen, liv och rörelse till området och skapar möjlighet att befolka området dygnet runt, året runt.

Simsportanläggningen bidrar till folkhälsa, simkunnighet (krav i läroplanen), föreningsliv (demokrati), bredd- och elitidrott.

Arenan berikar staden med mer evenemang och upplevelser. Möten, kongresser, konferenser, shower, idrott, konserter. Det skapar turistekonomiska intäkter och arbetstillfällen samtidigt som det ger medborgarna en mötesplats.

Hur utformas närmiljö och vistelseställen till attraktiva och trygga platser?

Med mer folkliv och rörelse kan platsen upplevas som tryggare. Idag är Gränby sportfält och tunneln under väg 55 ibland glesbefolkad, genom tillkommande verksamheter som ger rörelse skapas rörelse vilket bidrar till trygghet.

Nytt arenatorg med entréer och uteserveringar och genomtänkta logistiklösningar skapas möjlighet till öppna platser för folkliv.

Den utvändiga detaljutformningen kommer planeras i samråd med polisen (och övriga blåljus) för att få en trygg och säker plats i samband med evenemang. God belysning och kamerabevakning kommer finnas.

Hur tillgodoses de mänskliga behoven i livets alla skeden?

Arenan kommer husera evenemang som tilltalar alla åldrar.

Simsportanläggningen kommer ha såväl baby-sim, motionssim och tränings som en rehabiliteringsbassäng.

Hur möjliggör arkitekturen en aktiv, levande stadsmiljö?

Entréerna på alla byggnaderna vänder sig helt eller delvis ut mot Edith Södergrans gata och bidrar till en rörelse på platsen. Alla byggnaderna är indragna från gatan och placerade på ett gemensamt torg.

En plats som idag endast befolkas av ett fåtal under sommarhalvåret kommer befolkas under hela året av hundratusentals besökare. Arenan kommer genom sin invändiga gradängarkitektur ha en publikkapacitet på 6000 åskådare – det kommer vara en aktiv och levande plats för medborgarna.

Simsportanläggningen beräknas ha över 800 besökare om dagen i snitt på årsbasis. Hotellet beräknas ha ytterligare 240 sovande gäster i snitt.

Simsportanläggning

Visionsbild över volymen, utformning under arbete

White

Gestaltning

EN VIKTIG SATSNING

En ny Simidrottsanläggning i Uppsala är en viktig offentlig byggnad för staden och regionen. Det är en omfattande satsning och investering för simkunnighet och folkhälsa. För barn, unga, vuxna och gamla, motionärer och elitidrottare.

’ARKITEKTUR ÄR VIKTIGT. ARKITEKTUR GÖR SKILLNAD’

Ur Uppsala kommuns arkitekturpolicy

En attraktiv anläggning som ger postiva intryck och ger upplevelser av kvalitet kan bidra till att locka fler till simskolor, simträning och motions-sim. Fler lär sig simma, fler rör på sig, fler mår bättre. God arkitektur kan bidra till att främja simkunnigheten och folkhälsan.

BEGRÄNSNINGAR

Samtidigt är budgeten för Gränby Simsport-anläggning begränsad. En simhall är alltid en stor och omfattande byggnad som kräver kostsamma investeringar i grundläggning, stomme, tekniska system och utrymmen för dessa installationer. Höga krav ställs på materialens täthet och fukt-tålighet.

Resurser till en gestaltning som går långt utöver det som krävs av funtionella och tekniska krav finns inte i detta projekt!

KREATIVITET, FINNESS OCH SKÄRPA

Att skapa bra arkitektur med begränsade medel är inte omöjligt. Men det kräver engagemang, eftertanke och kreativ intelligens. Det är helt fel att försumma gestaltningen bara för att det inte finns pengar till det extravaganta.

Den estetiska gestaltningen av Gränby Simsportanläggning behöver skapa så mycket upplevelse av kvalitet och omsorg som möjligt utan att det tär för mycket på budgeten.

De stora systemvalen som stomme, ytterväggar, golv och tak samt grundvolymen och storlekar på fönsterytor görs inte på estetiska grunder. Det estetiska arbetet måste därför utgå från dessa material och former, ta vara på de kvaliteter som finns i dem och behandla dem med finness och skärpa.

I detta projekt är flera av de stora systemvalen ännu inte beslutade. Den osäkra prisbilden de närmsta åren gör det för tidigt att göra valen. Det estetiska arbetet är därför ännu på ett tidigt stadium. Det måste fortsätta och följa parallellt med att de avgörande frågorna utreds vidare.

Ett förhållningssätt av enkelhet och ärlighet är ofta kännetecknande för bra arkitektur. Det innebär att ta vara på de nödvändiga materialen på bästa sätt utan att försöka dölja dem. För att nå ett bra resultat måste dock det estetiska arbetet med material och ytor alltid utföras med stor eftertanke, noggrannhet och i nära samordning mellan alla projektörer. Här återstår mycket arbete i kommande skeden.

STORA VOLYMER

En ny stor simhall innebär stora byggnads-volymer. Bassängerna ställer krav på utbredning horisontalt och vertikalt. Av ekonomiska och teknikfunktionella skäl planeras bassängplanet i detta projekt dessutom att placeras upplyft ca 5 m över mark. I markplan placeras i första hand teknik. Detta medför stora volymer och tyvärr en till största delen sluten bottenvåning.

FASAD

Material i stomme och yttervägg är ännu inte bestämt. Vi arbetar dock med betongelement som hypotes. Betongelement är ett fasadmateri-al som ger stora möjligheter till gestaltning med skärpa och kvalitet. En genomarbetad kombination infärgning och matrisgjutning av den synliga betongytan kan ge mycket bra resultat.

Placering och storlek på fönster är också avgörande, samt eventuella omfattningar kring fönstren. Efter som det är mycket stora fasadytor, med relativt liten andel fönster kan det vara lyckat att framhäva fönstren.

De stora fasadytorna kräver att man i nästa skede med omsorg arbetar vidare med elementindelningar, olika ytbehandlingar, ytstrukturer, kulörer, linjeringar etc. Vad vi visar i denna presentation är idéer och ett påbörjat arbete. Inget färdigt förslag.

Byggnaden har ett par fasader som är mer synliga och mer av framsidor än de övriga. Dessa bör prioriteras och få extra omsorg i det fortsatta arbetet med fasadgestaltningen.

Stora delar av året är det mörkt när det är simskola och träning. Belysningen är därför väldigt viktig. Belysningen längs fasaden och inte minst vid entrén ska framhäva byggnaden på ett positivt sätt. Belysningkoncept bör därför vara en del av helhetsgestaltningen.

FÖNSTER

Dagsljus och utblickar är avgörande för arkitekturupplevelsen. I Gränby Simsport-anläggning är behovet av fönster begränsat. Kostnadsmässigt och tekniskt är det en fördel om fönsterean är liten. Dock kräver upplevelsen av rummen och arbetsmiljöaspekter att de stora publika rummen har fönster.

För att av ekonomiska skäl hålla nere fönsterearean men ändå ge god effekt av de fönster som byggnaden ges, har vi gjort få men ganska väl tilltagna fönsteröppningar. Placeringen är ofta låg för att ge en mänsklig skala och utblick mot omgivningen. Andra öppningar är placerade högt för att istället sprida dagsljuset långt in i rummet.

ENTRÉ

Huvudentrén ska på ett tydligt och välkomnande sätt utstråla att detta är en byggnad för alla. God tillgänglighet för alla funktionsnedsatta är en självklarhet i byggnadnen och i entrén sätter man tonen för helheten.

Entrén bör vara markerad och väl synlig på håll. För detta är ett rejält skärmtak med en tydlig skylt av hög kvailtet bra. Med en begränsad budget måste man prioritera var man vill lägga det lilla extra krut man har. Materialval och detaljom-sorg i och kring entréer är bra att lägga lite extra resurser på.

BELYSNING

Stora delar av året är det mörkt när det är simskola och träning. Belysningen är därför väldigt viktig. Belysningen längs fasaden och inte minst vid entrén ska framhäva byggnaden på ett positivt sätt. Belysningkoncept bör därför vara en del av helhetsgestaltningen.

Ur Uppsala kommuns arkitektur-policy:

...

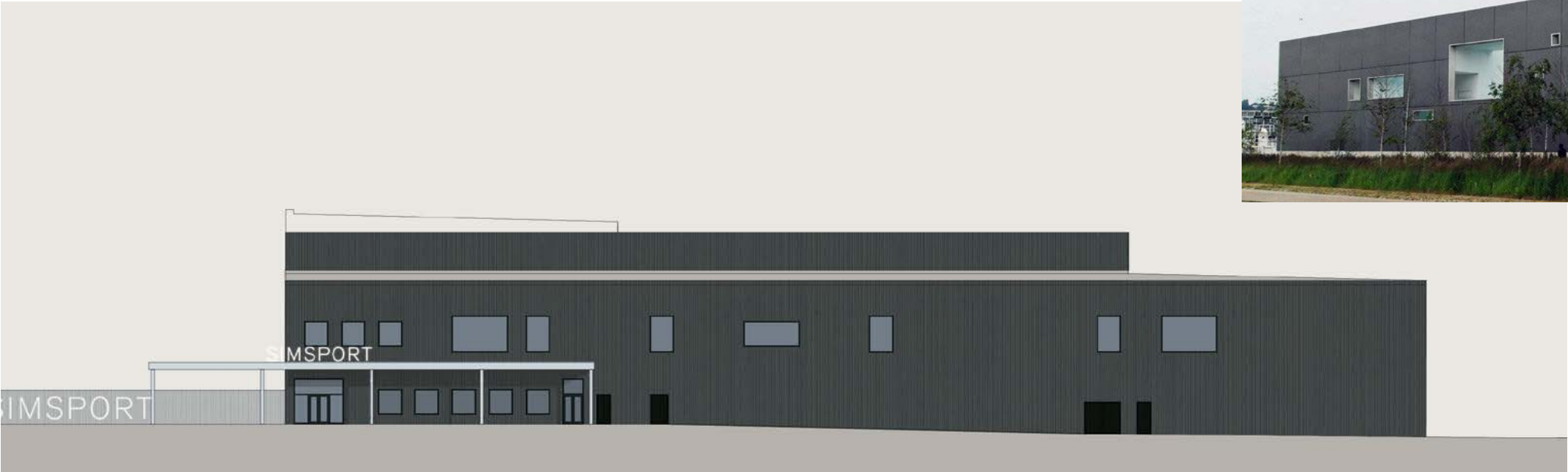
Arkitekturen i Uppsala ska kännetecknas av hög kvalitet och väl genomtänkt förhållningssätt. Den byggda miljön ska utformas utifrån väl definierade arkitektoniska visioner.

...

Barnens lek- och uppväxtmiljöer ska gestaltas med omsorg och med kvalitativa värden som trygghet, grönska och upplevelseglädje i fokus. Kommunen ska agera som förebild vid utformning av egna byggnader, skolmiljöer och offentliga rum.

Simsportanläggning

Visionsbild över volymen, utformning under arbete

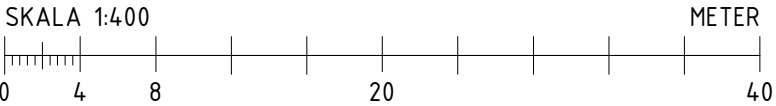
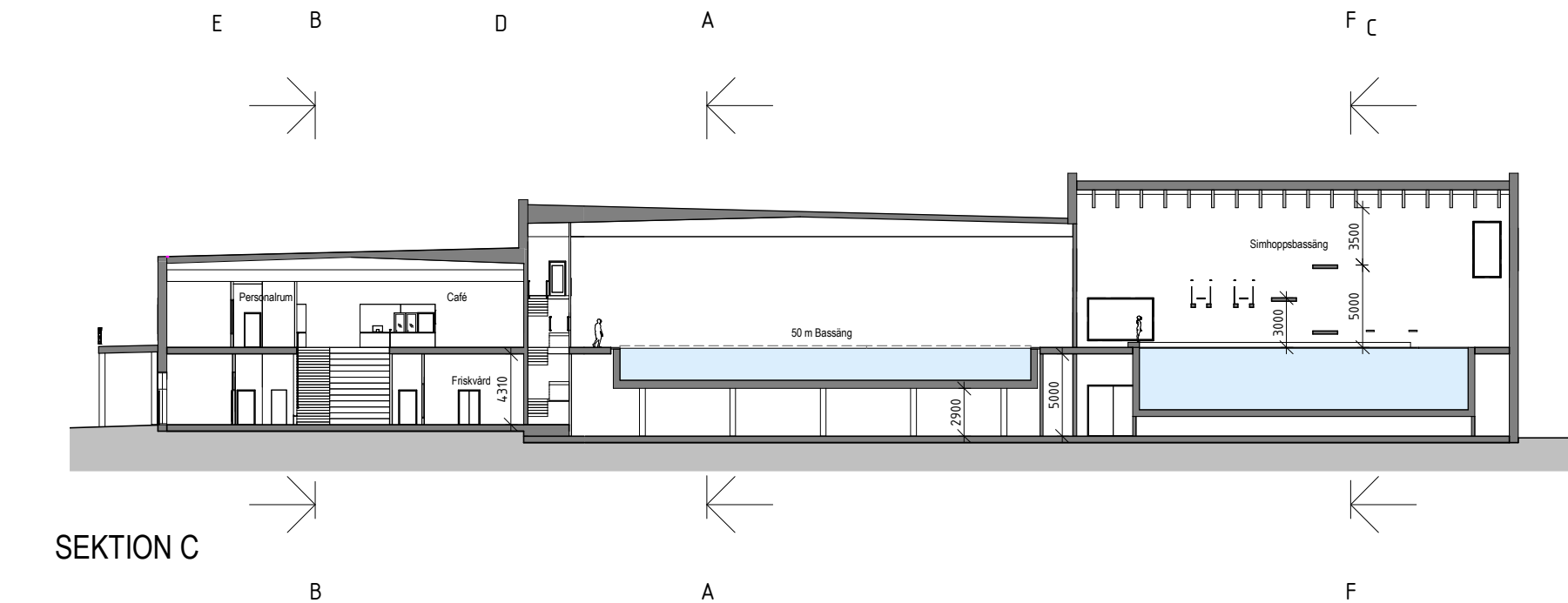
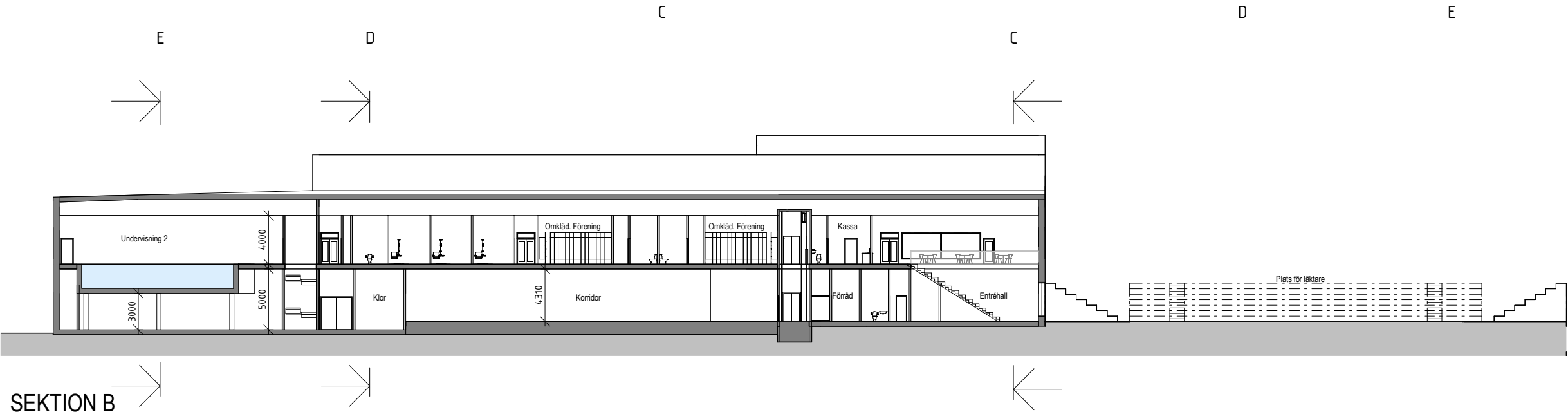
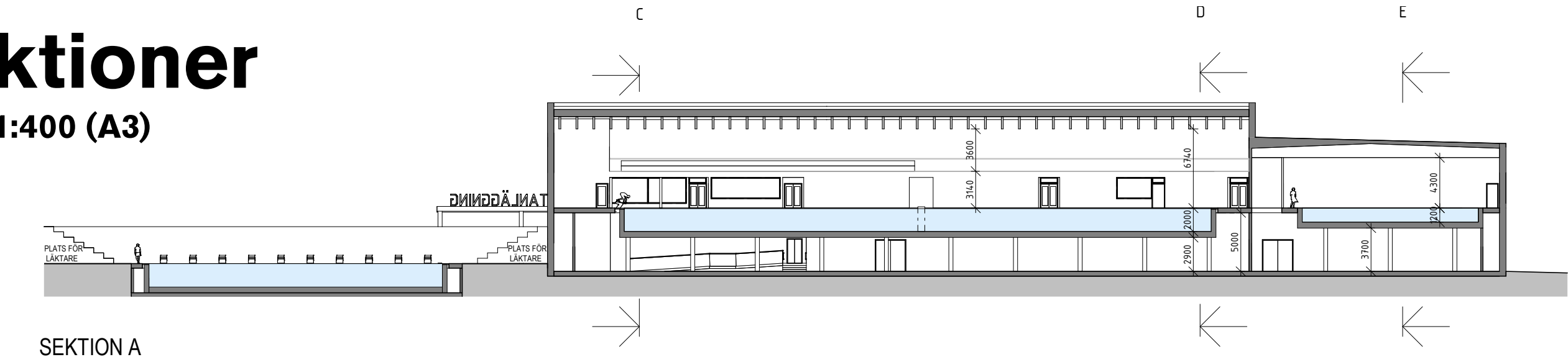
Inspiration. Välkomponerad fasad av betongelement. (Simhallen 'Les Bains de Docks' i Le Havre. Arkitekt Jean Nouvel.)

Gränby Simsportanläggning. Fasadskisser. Entréfasad, fasad mot söder.

Sektioner

Skala 1:400 (A3)

Vy från cirkulationsplats Bärbyleden

Visionsbild över volymen, utformning under arbete

*Vyn redovisas utan befintlig vegetation, jmf bild tv. Arenahotellet
syns i bakkant till höger i bilden ovan.*